

LINDORFF OY/LINDORFF INVEST OY:N LAUSUNTO OIKEUSMINISTERIÖN 17.2.2017 ARVIOMUISTIOSTA OM 16/41/2016: PIKALUOTTOSÄÄNTELYN KEHITTÄMISVAIHTOEHDOSTA

Lindorff Oy:n tytäryhtiö Lindorff Invest Oy tarjoaa suomalaisille kuluttajille hyödykesidonnaisia kuluttajaluottoja.

Muistion mukaan korkokatto olisi syytä laajentaa koskemaan myös 2000 euron suuruisia ja sitä suurempia luottoja ILMAN SOVELTAMISALAPOIKKEUKSIA. Muistion mukaan tehokkuuden varmistamiseksi myös nykyinen soveltamisalaraja, jonka mukaan korkokattosäännöstä ei sovelleta HYÖDYKESIDONNAISIIN LUOTTOIHIN, JOIHIN EI LIITY OIKEUTTA NOSTAA MYÖS RAHAVAROJA, ON SYYTÄ POISTAA. Muistion mukaan markkinoilla on jo havaittavissa tapoja kiertää korkokattosäätelyä tällä tavoin. Korkokaton laajennus ja soveltamisalarajausten poistaminen merkitsisivät sitä, että korkokatto koskisi jatkossa kaikenlaisia kuluttajaluottoja. Käytännössä se kuitenkin vaikuttaisi vain kalleimpien luottojen tarjontaan.

Lindorff Oy/Lindorff Invest Oy on asiasta eri mieltä ja VASTUSTAA SOVELTAMISALARAJAUKSEN POISTAMISTA.

Arviomuistiossa asiaa on perusteltu pelkästään "tehokkuuden varmistamisella" avaamatta asiaa muutoin kun perusteilla, jotka eivät liity hyödykesidonnaiseen luototukseen. Koska korkokatto ei ole koskenut hyödykesidonnaista luototusta, ei Lindorff Invest Oy:n käsityksen mukaan markkinoilla ole voitu havaita korkokattosäätelyn kiertämistä hyödykesidonnaisten luottojen osalta. Lindorff Invest Oy ei myöskään itse markkinoilla toimivana tahona ole huomannut, että hyödykesidonnaista luottoa olisi jonkun kilpailijan toimesta voitu tarjota ilman tosiasiallista hyödykesidonnaisuutta. Muistiossa esitetty väite, että käytännössä korkokatto vaikuttaisi vain kalleimpien luottojen tarjontaan ei myöskään hyödykesidonnaisen luototuksen osalta pidä lainkaan paikkaansa. Esimerkiksi Lindorff Invest Oy:n tarjoamat hyödykesidonnaiset luotot ovat useimmiten keskimäärin 100-300 euron suuruisia luottoja. Asiakkaat haluavat pientenkin ostoskokojen osalta erämaksuvaihtoehtoa, vaikka pienestä luotosta johtuen todellinen vuosikorko muodostuu suureksi. Maksutavan tarjoaminen edellyttää, että se on tuotantokustannukset huomioon ottaen kannattavaa ja korkokatto aiheuttaisi sen, ettei asiakkaille enää annettaisi mahdollisuutta valita haluamiaan pidempiä maksusuunnitelmia varsinkaan pienissä ostoissa. Pidemmät maksusuunnitelmat ovat kuitenkin antaneet kuluttajille joustamisvaraa taloutensa vaihteluihin. Luottoja ei siis voi verrata ns. bullet-luottoihin ja kuluttajilla on aina halutessaan mahdollisuus maksaa ostos nopeammassa tahdissa lisäkuluitta, jolloin luotokustannuksetkin alenevat.

Pikaluotto- ja vertaislainamarkkinat eivät ole verrattavissa hyödykesidonnaisiin kulutusluottomarkkinoihin. Muistion tarkoitus on selvittää pikaluottosäätelyn tiukentamistarpeita ja pikaluottoihin liittyviä ongelmia eikä pikaluottosäätely liity hyödykesidonnaiseen luototukseen. Lindorff Invest Oy:n tiedossa ei ole minkä vuoksi täysin toisenlaiseen luototukseen liittyvien ongelmien vuoksi tulisi heikentää hyödykesidonnaisia luottoja tarjoavien luotonantajien toimintamahdollisuuksia. On huomattava, että hyödykesidonnainen luototus on jo nyt työmäärään nähden pienikatteista toimintaa eikä se varmaankaan sen vuoksi ole ollut suurempien luotonantajien tarjonnan kohteena.

Korkokatosta aiheutuisi hyödykesidonnaisen luototuksen katteiden pienentyminen entisestään ja se taas johtaisi mahdollisesti kuluttajien edellyttämän ja suosiman maksuratkaisun kokonaan poistumiseen verkkokaupan kentästä ja mahdollisesti koko tuotteen häviämiseen markkinoilta. Tämä koituisi pikaluottoja tarjoavien yritysten eduksi. Kuluttajien osalta se sitä vastoin voisi aiheuttaa ylivelkaantumista, kun luoton hakeminen perustuisi vain rahamäärään eikä todelliseen hyödyketarpeeseen.

Pikaluototus on suoraa luotottamista luotonhakijalle ja on toteutettavissa paljon pienemmillä kustannuksilla kuin hyödykesidonnainen luototus. Hyödykesidonnainen luototus edellyttää luotonantajan ja luotonhakijan välisen sopimuksen lisäksi sopimusta kauppiaan kanssa. Luotonantajan tulee ensin myydä palvelu kauppiaille ja tehdä kauppiassopimus kauppiaan kanssa. Luotonantajan tulee sopia kauppiaan kanssa mm. integraatiosta ja kauppiaille sopivista maksuratkaisuista ja hinnoittelumalleista kauppiaan omaa toimialaa ja kilpailutilannetta ajatellen. Integraatio vaatii esimerkiksi erilaisten järjestelmien poikkeavuuksien selvittämistä. Luotonantaja vastaa kauppiaan markkinoinnista ja tiedonantovelvoitteista luototuksen osalta ja hyödykesidonnainen luototus edellyttää monin tavoin jatkuvaa yhteistyötä kauppiaan kanssa. Lisäksi on huomioitava, että bullet –lainojen sijaan erämaksuille tulee toistuvaiskuluja mm. kuukausitason laskutuksesta johtuen, jolloin seuranta ja asiakaspalvelutarpeet ovat moninaisemmat kuin pikaluottojen bullet –maailmassa. Myös lähtökohtaisesti pidempään sitoutuva pääoma on yksi oleellinen poikkeava kululementti pikaluottoihin nähden.

Hyödykesidonnaisen luototuksen toimintaperiaate, käyttöympäristö ja ansaintalogiikka poikkeavat täysin pikaluottojen mallista. Luotonmyöntö liitetään aina ostoshetkeen, eikä varoja ole mahdollista koskaan nostaa vapaata käyttöä varten. Tarkoituksena on estää velallisen holtiton velkaantuminen ja mahdollistaa kuluttajille palvelujen ja hyödykkeiden hankkiminen lyhyillä erämaksusuunnitelmissa vapaavalintaisesti. Mikäli rahoitusratkaisujen kustannusrakenteen kattaminen tulee rakentaa siten, että suurin hintapaine kohdistuu kauppaapaikalle, johtaa tämä vääjäämättä myös kulujen siirtämiseen osaksi tuotteiden hintoja, mikä heikentää jälleen kotimaisen verkkokaupan hintakilpailukykyä. Kuluttajat vaativat joustavia maksuratkaisuja ja pystyvät nykyisellään vertailemaan verkkokaupassa tarjottuja luottoja helposti keskenään. Se lisää jo nykyisellään hintatasojen asettumista pikaluottoja realistisemmalle tasolle.

Maksuratkaisut rakennetaan hyödykesidonnaisen luotonantajan ja kauppiaan kanssa siten, että kuluttajalle pystytään tarjoamaan joustavaa maksuaikaa ja välineitä oman talouden hallintaan nimenomaisesti kauppiaan maksukykyiselle asiakaskunnalle. Verkkokaupoissa lasku- ja erämaksuratkaisua käyttää noin 30% kuluttajista ja toivotun maksutavan puuttuminen palveluvalikoimasta johtaa jopa ostosprosessin keskeyttämiseen ja siirtymiseen kilpailevaan, paremmat maksuvaihtoehdot tarjoavaan kauppapaikkaan. Mikäli palvelun tarjoamista joudutaan korkokatosta johtuen rajoittamaan voimakkaasti, voi se johtaa kuluttajien ostos- ja maksukäyttäytymisen kääntymiseen rajojen ulkopuolelle. Tämä voisi johtaa markkinoiden ajautumisen tilanteeseen, jossa EU:n ulkopuolisten maiden palveluntarjoajat valtaisivat alaa. Huomionarvoista on se, että tämä voi vaikuttaa myös kotimaisen verkkokaupan kasvun ja kehityksen mahdollisuuksiin.

Maksuhäiriömerkintöjen verkkokauppalähtöinen kasvuosuus tulisi absoluuttisen luvun sijaan rinnastaa itse verkkokaupan kasvulukuihin. Todellisen vuosikoron kustannuksista katetaan mm. palvelun teknisen ja organisatorisen infrastruktuurin, operoinnin, luotottamisen, laskuttamisen ja asiakaspalvelun osa-alueita, jotka eivät skaalaudu luototettavan pääoman mukaan. Holtittoman velkaantumisen pelon estämiseksi korkokattoa toimivampi ratkaisu olisikin fokuksen siirtäminen vastuullisen luotonmyönnön tarkasteluun, kuten esimerkiksi positiivisen luottorekisterin eli luottotietojen kyselyjärjestelmien yleistymisen ja vapaammin jaettavissa olevan maksukykydatan mahdollistamiseen. Reaaliaikaiset sähköiset rajapinnat myös esimerkiksi verottajan tarjoamiin verotietoihin, tulotietorekisteri ja asiointivaltuutuspalvelu tukisivat niin ikään vastuullista luotonmyöntöä, kun maksukyvyistä olisi mahdollista saada kuluttajan oman ilmoituksen sijaan virallinen informaatio. Vastuullisuudesta esimerkiksi Lindorff Invest Oy:n osalta kertoo erittäin maltillinen luottotappiotaso.

Korkeimman oikeuden KKO 2016:49 päätöksen mukaan jos yritys tarjoaa maksuttomia laskutusvaihtoehtoja, paperilaskusta saa veloittaa kuluttajalta lisämaksun. Lisämaksu ei saa olla suurempi kuin paperilaskun toimittamisesta aiheutuvat todelliset kustannukset. Ratkaisussa onkin otettu huomioon, että elinkeinonharjoittajalla tulee olla oikeus saada todelliset kustannukset peitettyä. Siten voidaankin pitää erikoisena, että hyödykesidonnainen luottotaja, jonka tulee saada katekin luototuksesta, ei saisi edes todellisia kustannuksiaan kuluttajalta, jos pieniin ostoksiin joustavalla maksuajalla sisällytettäisiin korkokatto. Näin siitäkin huolimatta, että kuluttajalla on ostoksen tekemiseen muitakin vaihtoehtoja. Jos kuluttaja esimerkiksi haluaa maksaa 134,08 euron ostoksen pois 9 erässä, 15 % luottokorolla ja 2,95 euron kuukausimaksulla (laskuttajat voivat periä tätä jo pelkkänä kuukausittaisena laskutuslisänä), jää tästä luotonantajalle yhteensä luottokorkoa 5,68 euroa ja kuukausimaksua 26,55 euroa. Koko prosessin operoinnista luotonantajalle jää siis 32,23 euroa todellisen vuosikoron ollessa 118,84 %. Miksi tämä ostoksen maksuvaihtoehto ja sopimusvapaus tulisi estää sitä haluavalta kuluttajalta ?

Hyödykesidonnaisen luoton mahdollistama erämaksuvaihtoehto mahdollistaa kuluttajille tärkeitä hankintoja siten, että kuluttajalla on mahdollisuus paremmin selviytyä taloutensa vaihteluista ja siten se estää maksuvaikeuksien syntymistä. Lindorff Invest Oy:n kuluttaja-asiakaskyselyn (noin 3000 vastausta) mukaan kuluttajat haluavat hyödykesidonnaista lasku- ja erämaksupalvelua ja kokevat sen auttavan oman talouden hallinnassa. Yli 90% piti hyödykesidonnaista luototusta parempana ja joustavampana kuin luottokortin käyttöä tai käteistä.

Kuluttajilta kysyttiin kyselyssä, kuinka suurta hyötyä kuluttaja kokee saavansa erämaksutavan käytöstä suhteessa muihin maksutapoihin kuten luottokorttiin tai käteiseen. Vastauksissa korostui seuraavia asioita: "Joustavuutta ja suunnitelmallisuutta raha-asioihin ja kontrollia kuukausibudjettiin, jää arjessa rahaa muuhunkin", "Mahdollisuuksia tarpeen mukaan suurempiinkin ostoksiin ja varautumista yllätyksiin", "Voi hankkia laadukkaamman ja kestävämmän vaihtoehdon", "Tuote kotiin ensin tarkastettavaksi ja maksaminen vasta tämän jälkeen haluamallaan tavalla", "Luotettava ja turvallinen vaihtoehto maksamiseen", "Ostoksen ajankohtaa voi aikaistaa", "On helpompaa maksaa erissä! Osaa suunnitteilla maksut etukäteen!", "Ei ole kallis ja on joustava ja hyvä nettipalvelu jossa voi mm. vaihtaa eräpäivää tarvittaessa.", "Pystyin tekemään suuremman hankinnan horjuttamatta isommin perheemme taloustilannetta.", "Koska eläkkeellä olevana on pienet tulot niin on hienoa, että voi maksaa esim juuri eläinlääkärimaksut osissa.", "Minulle merkitsee todella paljon pienet erämaksu-erät kiitos siitä!", "Pystyn budjetoimaan kuukauden menot ja samalla esim. maksaa kuukausierästä isommankin määrän ja tarvittaessa maksamaan laskun kokonaan.", "Tuotteella oli 14 pv palautus / vaihto-oikeus. helpottaa kun ei tarvitse vielä sitoutua maksuun ennenkuin ostopäätös on tehty lopullisesti. kotona voi vielä valita rahatilanteen mukaan maksanko kerralla vai osissa ja millaiset osat hyvät:".

Hyödykesidonnaisten luottojen kohderyhmänä ovat maksukykyiset asiakkaat eikä kyse ole syrjäytymisvaarassa olevista tai ylivelkaantuneesta asiakkaista. Hyödykesidonnaista luottoa käyttääkin maksukykyinen ja talousasioistaan huolta pitävä asiakaskunta eikä pikaluottoihin liittyvien ongelmien vuoksi ole aihetta rajoittaa tämän asiakaskunnan valintamahdollisuuksia, ostossummia ja maksuaikoja. Maksuratkaisut rakennetaankin tarjoamaan joustavaa maksuaikaa ja välineitä oman talouden hallintaan nimenomaisesti maksukykyiselle asiakaskunnalle. Asiakaskunnasta ja luototuksen vastuullisuudesta kertoo se, että Lindorff Invest Oy:n keskimääräinen luottotappioprosentti on haarukassa 0,5 – 3 %. Lindorff Invest Oy:n luototusta on käyttänyt Suomessa jo noin 500.000 kuluttajaa.

Lindorff Oy/Lindorff Invest Oy

Maija Karskela
yhtiölakimies

S-posti: maija.karskela@lindorff.com
Puh: 010 2700 274
Faksi: 010 2700 501